COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 30.4.2020
COM(2020) 162 final

# COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

## Al patrulea raport anual privind Instrumentul pentru refugiații din Turcia

# Cuprins

Table of Contents ..... 1
1. Introduction ..... 2
1.1. Turkey and the refugee crisis ..... 2
1.2. The EU response to the crisis and the establishment of the Facility ..... 3
2. The functioning of the Facility ..... 4
3. Financial capacity, duration and nature of funding ..... 5
4. Programming ..... 6
5. Implementation of the Facility ..... 8
6. Monitoring & evaluation ..... 14
7. Audit ..... 16
8. Communication and visibility ..... 16
9. Conclusion and next steps ..... 18

## 1. Introducere

În conformitate cu articolul 8 alineatul (1) din Decizia Comisiei din 24 noiembrie 2015[1] privind coordonarea acțiunilor Uniunii și ale statelor membre prin intermediul unui mecanism de coordonare („decizia"), Comisia informează periodic Parlamentul European și Consiliul cu privire la punerea în aplicare a Instrumentului pentru refugiații din Turcia (denumit în continuare „instrumentul"). Articolul 8 alineatul (2) din decizie prevede obligația Comisiei de a transmite anual Parlamentului European și Consiliului un raport cu privire la punerea în aplicare a instrumentului. Primul raport anual privind instrumentul a fost publicat în martie 2017[2]. Acesta a descris modul de funcționare a instrumentului, primele acțiuni întreprinse în vederea punerii în aplicare a acestuia, monitorizarea, sistemul de evaluare, precum și activitățile de comunicare conexe ale acestuia. Al doilea raport a fost publicat în martie 2018[3], iar al treilea în aprilie 2019[4].

Termenul pentru acest al patrulea raport este sfârșitul lunii februarie 2020. Prin urmare, acesta nu acoperă progresele realizate în martie 2020, care vor fi prezentate în raportul din anul următor.

### 1.1. Turcia și criza refugiaților

Dată fiind poziția sa geografică, Turcia este o țară importantă de primire și de tranzit pentru refugiați și migranți. Ca urmare a faptului că un număr fără precedent de persoane au sosit în Turcia, în principal din cauza conflictelor din Siria și din Irak, această țară deține recordul mondial în ceea ce privește numărul de refugiați găzduiți, și anume aproximativ 4 milioane de persoane. Printre aceștia se numără 3,6 milioane de refugiați sirieni înregistrați[5] și 370 000 de refugiați înregistrați și de solicitanți de azil din Afganistan, din Irak, din Iran și din Somalia[6, 7]. Deși Turcia continuă să depună eforturi lăudabile în ceea ce privește primirea, sprijinirea și găzduirea unui număr mare de refugiați și de migranți, aceste cifre au avut un impact semnificativ asupra comunităților-gazdă. Strămutarea prelungită a refugiaților sirieni în Turcia ridică probleme pentru coeziunea socială dintre refugiați, migranți și comunitățile-gazdă.

---

[1] Decizia C(2015) 9500 a Comisiei din 24.11.2015 privind coordonarea acțiunilor Uniunii și ale statelor membre prin intermediul unui mecanism de coordonare – Instrumentul pentru refugiați destinat Turciei, modificată prin Decizia C(2016) 855 a Comisiei din 10.2.2016.

[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0130&qid=1552547465999&from=RO

[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0091&qid=1552547527585&from=RO

[4] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0174R(01)&from=RO

[5] La 31 decembrie 2019 erau înregistrați 3 576 370 de „sirieni care beneficiază de protecție temporară"; sursa: Direcția Generală din Turcia pentru Gestionarea Migrației: https://en.goc.gov.tr/temporary-protection27.

[6] https://www.unhcr.org/tr/en/unhcr-turkey-stats

[7] O particularitate a sistemului de azil din Turcia este faptul că această țară a semnat cu o rezervă Protocolul de la New York din 1967 la Convenția de la Geneva din 1951. În consecință, marea majoritate a refugiaților din Turcia nu pot solicita acordarea statutului de refugiat cu drepturi depline, ci doar a „statutului condiționat de refugiat", care, dacă este acordat, limitează șederea în țară până când un refugiat recunoscut este „relocat într-o țară terță".

Turcia continuă să facă eforturi considerabile pentru găzduirea și abordarea nevoilor a aproape patru milioane de refugiați. Această țară și-a reafirmat angajamentul pentru punerea în aplicare a Declarației UE-Turcia din martie 2016[8] și a jucat un rol esențial în asigurarea gestionării eficace a fluxurilor de migrație de-a lungul rutei est-mediteraneene. Deși în 2019 a existat o creștere a migrației neregulamentare din Turcia, declarația a continuat să dea rezultate concrete în ceea ce privește reducerea numărului de treceri neregulamentare și periculoase și salvarea de vieți omenești în Marea Egee.

### 1.2. Răspunsul UE la criză și instituirea instrumentului

În 2015, Uniunea Europeană și statele sale membre au decis să își intensifice implicarea politică și financiară pentru a susține eforturile Turciei de a găzdui refugiați. Ca răspuns la solicitarea statelor membre ale UE de a aloca finanțare suplimentară substanțială pentru sprijinirea refugiaților din Turcia, Comisia a instituit Instrumentul pentru refugiații din Turcia, prin Decizia Comisiei din 24 noiembrie 2015, modificată la 10 februarie 2016[9] și din nou la 14 martie și la 24 iulie 2018. Instrumentul este un mecanism de coordonare a mobilizării resurselor care provin atât de la bugetul UE, cât și din contribuții suplimentare din partea statelor membre, integrate în bugetul UE ca venituri alocate externe. Statele membre s-au angajat politic să furnizeze contribuții naționale în cadrul înțelegerii comune dintre statele membre ale UE și Comisia Europeană, care a fost adoptată de reprezentanții guvernelor statelor membre la 3 februarie 2016 și care a fost actualizată cu ocazia acordului privind cea de a doua tranșă a instrumentului[10]. Înțelegerea comună a instituit, de asemenea, un cadru de condiționalitate. Pentru prima tranșă a instrumentului (2016-2017) s-au alocat în total 3 miliarde EUR. S-au pus la dispoziție 3 miliarde EUR pe lângă cele 345 de milioane EUR[11] deja alocate de Comisie Turciei ca răspuns la criza refugiaților din Siria înainte de instituirea instrumentului și în plus față de ajutorul bilateral acordat de statele membre[12]. Pentru a doua tranșă din cadrul instrumentului (2018-2019) s-au pus la dispoziție, în plus, 3 miliarde EUR, suma totală din cadrul instrumentului ajungând la 6 miliarde EUR. Instrumentul a devenit operațional la 17 februarie 2016, odată cu prima reuniune a comitetului director al instrumentului. În urma acestei reuniuni, Comisia a contractat rapid primele proiecte din cadrul instrumentului.

La 18 martie 2016, șefii de stat și de guvern ai Uniunii Europene și ai Turciei și-au reconfirmat angajamentul privind punerea în aplicare a planului lor comun de acțiune și au convenit măsuri suplimentare destinate aprofundării relațiilor dintre Turcia și UE și abordării

[8] https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

[9] Decizia C(2016) 60/03 a Comisiei din 10.2.2016 privind Instrumentul pentru refugiații din Turcia, de modificare a Deciziei C(2015) 9500 a Comisiei din 24.11.2015.

[10] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11329-2018-INIT/en/pdf

[11] Finanțare mobilizată în perioada 2013-2015 în cadrul diferitelor instrumente de finanțare externă, și anume instrumentul de ajutor umanitar, Instrumentul de asistență pentru preaderare (IPA) și Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace (IcSP), inclusiv o serie de acțiuni puse în aplicare de Fondul fiduciar al UE ca răspuns la criza siriană (EUTF).

[12] De la începutul crizei, UE a mobilizat toate instrumentele politice și umanitare aflate la dispoziția sa pentru a sprijini persoanele cu cetățenie siriană, fiind mobilizate împreună cu statele membre ale UE 17 miliarde EUR ca asistență umanitară, asistență pentru dezvoltare, asistență economică și asistență pentru stabilizare.

crizei migrației[13]. Turcia și Uniunea Europeană au recunoscut că sunt necesare eforturi suplimentare, rapide și hotărâte. Mai precis, în Declarația UE-Turcia din 18 martie 2016 (denumită în continuare „declarația") s-a solicitat, printre altele, să se pună capăt migrației neregulamentare din Turcia către UE, subminând modul de operare al persoanelor care introduc ilegal migranți și oferindu-le migranților o alternativă pentru a nu își mai pune viața în pericol, și să se accelereze punerea în aplicare a instrumentului.

Punerea în aplicare a declarației a continuat să joace un rol-cheie în cursul anului 2019, asigurând abordarea cu eficacitate și în comun de către UE și Turcia a provocărilor reprezentate de migrație. Deși în 2019 a existat o creștere a migrației neregulamentare din Turcia, declarația a continuat să dea rezultate concrete în ceea ce privește reducerea numărului de treceri neregulamentare și periculoase și salvarea de vieți omenești în Marea Egee.

În 2019, numărul total de sosiri din Turcia în UE a fost de 83 333, față de 56 560 de sosiri înregistrate în 2018 (o creștere de 47 %). Marea majoritate a sosirilor s-au înregistrat în Grecia. În 2019, au sosit în Grecia pe cale maritimă și pe cale terestră 73 626 de persoane în total, cu 54 % mai multe decât în 2018 (47 915). Sosirile pe cale terestră în 2019 (13 456) au scăzut cu 15 % față de cele din 2018, dar sosirile pe cale maritimă (60 151) au crescut cu 87 %. Totuși, cifra totală pentru 2019 în ceea ce privește migrația neregulamentară pe ruta est-mediteraneeană rămâne în mod considerabil mai mică decât numărul de migranți în situație neregulamentară care au parcurs această rută în 2015 (885 386)[14].

Relocările din Turcia către UE în cadrul mecanismului „unu la unu"[15], prevăzut în declarație, au continuat. Numărul total de persoane relocate în temeiul Declarației UE-Turcia începând cu 4 aprilie 2016 (până în decembrie 2019) se ridică la 25 560 (din care 7 020 în 2019), în timp ce 1 995 de migranți au fost returnați în Turcia în temeiul Declarației UE-Turcia (din care 189 în 2019) și 601 în temeiul protocolului bilateral Grecia-Turcia. Sistemul de admisie umanitară pe bază de voluntariat este un sistem de relocare simplificat suplimentar, prevăzut de Declarația UE-Turcia. Procedurile standard de operare ale sistemului au fost aprobate atât de Turcia, cât și de statele membre ale UE în 2017. Conform Declarației UE-Turcia, sistemul va fi activat odată ce trecerile neregulamentare ale frontierei dintre Turcia și UE încetează sau, cel puțin, sunt reduse în mod semnificativ și durabil. Comisia a încurajat în mod continuu statele membre să activeze sistemul de admisie umanitară pe bază de voluntariat.

## 2. Funcționarea instrumentului

Instrumentul este un mecanism de coordonare care permite mobilizarea rapidă, eficace și eficientă a asistenței acordate de UE refugiaților din Turcia. Instrumentul asigură mobilizarea optimă a instrumentelor de finanțare existente ale UE, sub formă de ajutor umanitar și/sau de

[13] https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/
[14] Frontex: https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-map/
[15] În conformitate cu Declarația UE-Turcia, pentru fiecare sirian returnat în Turcia din insulele grecești, un alt sirian este relocat din Turcia în UE, ținând seama de criteriile de vulnerabilitate definite de ONU.

asistență pentru dezvoltare, pentru a răspunde nevoilor refugiaților și ale comunităților-gazdă într-o manieră cuprinzătoare și coordonată[16].

Comitetul director al instrumentului oferă orientări strategice privind prioritățile, tipurile de acțiuni care urmează să fie sprijinite, sumele care urmează să fie alocate și instrumentele de finanțare care urmează să fie mobilizate și, după caz, privind condițiile referitoare la punerea în aplicare a angajamentelor Turciei în temeiul Planului comun de acțiune UE-Turcia din 29 noiembrie 2015[17] (denumit în continuare „Planul comun de acțiune"). În 2019, cel de al patrulea an de punere în aplicare a instrumentului, au avut loc două reuniuni ale comitetului director, și anume la 17 mai și la 9 decembrie.

Principiile esențiale care ghidează punerea în aplicare a instrumentului sunt rapiditatea, eficiența și eficacitatea, asigurându-se totodată buna gestiune financiară. Sustenabilitatea intervențiilor efectuate în cadrul instrumentului și implicarea autorităților din Turcia sunt, de asemenea, importante. Identificarea domeniilor care trebuie să beneficieze în mod prioritar de asistență se bazează pe o evaluare cuprinzătoare și independentă a nevoilor[18], acordând o atenție specială grupurilor vulnerabile. Evaluarea nevoilor a fost actualizată în 2018[19].

Instrumentul coordonează finanțarea acordată din următoarele instrumente de finanțare externă[20]: ajutorul umanitar[21], Instrumentul european de vecinătate[22], Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare[23], Instrumentul de asistență pentru preaderare (IPA)[24] și Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace[25]. Măsurile finanțate din bugetul Uniunii sunt puse în aplicare în conformitate cu normele și reglementările financiare ale acesteia, care se aplică atât gestiunii directe, cât și celei indirecte.

Punerea în aplicare a asistenței este condiționată de respectarea strictă de către Turcia a angajamentelor prevăzute în Planul comun de acțiune și în declarație.

## 3. Capacitatea financiară, durata și natura finanțării

Bugetul total coordonat de instrument este de 6 miliarde EUR și este mobilizat în două tranșe. Proiectele din cadrul primei tranșe se derulează până la mijlocul anului 2021cel târziu, iar

[16] Decizia C(2015) 9500 a Comisiei din 24.11.2015, articolul 2 – Obiectivele instrumentului.
[17] A se vedea articolul 5 alineatul (1) din Decizia C(2015) 9500 a Comisiei, modificată prin Decizia C(2016) 855 a Comisiei.
[18] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/2016_needs_assessment_.pdf
[19] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf
[20] Contribuțiile Instrumentului european de vecinătate și cele ale Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare (ICD) au fost transferate și executate în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare și, respectiv, al Fondului fiduciar al UE. În principiu, toate contribuțiile instrumentului la Fondul fiduciar al UE (din IPA și, într-o mică măsură, din ICD) au fost executate ca asistență fără caracter umanitar.
[21] Regulamentul (CE) nr. 1257/96 al Consiliului privind ajutorul umanitar, JO L 163, 2.7.1996, p. 1.
[22] Regulamentul (UE) nr. 232/2014 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui instrument european de vecinătate, JO L 77, 15.3.2014, p. 27.
[23] Regulamentul (UE) nr. 233/2014 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui instrument de finanțare a cooperării pentru dezvoltare, JO L 77, 15.3.2014, p. 44.
[24] Regulamentul (UE) nr. 231/2014 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui instrument de asistență pentru preaderare, JO L 77, 15.3.2014, p. 11.
[25] Regulamentul (UE) nr. 230/2014 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui instrument care contribuie la stabilitate și pace, JO L 77, 15.3.2014, p. 1.

cele din cadrul celei de a doua tranșe până la mijlocul anului 2025 cel târziu (majoritatea proiectelor se vor finaliza mai devreme). În cadrul ambelor tranșe au fost angajate toate fondurile operaționale.

Prima tranșă s-a ridicat la 3 miliarde EUR, din care 1 miliard EUR a fost mobilizat din bugetul UE, iar 2 miliarde EUR au fost furnizate de statele membre[26]. În mod similar, cea de a doua tranșă s-a ridicat la 3 miliarde EUR, din care bugetul UE a asigurat 2 miliarde EUR, iar statele membre 1 miliard EUR[27].

În ceea ce privește resursele din bugetul UE, din suma de 1 miliard EUR furnizată din bugetul UE pentru perioada 2016-2017 s-au mobilizat 250 de milioane EUR în 2016 și 750 de milioane EUR în 2017. Din suma de 2 miliarde EUR furnizată din bugetul UE pentru perioada 2018-2019 s-au mobilizat 550 de milioane EUR în 2018, soldul fiind mobilizat în 2019.

În ceea ce privește contribuțiile statelor membre, pentru prima tranșă, statele membre au contribuit la instrument cu 677 de milioane EUR în 2016, cu 847 de milioane EUR în 2017, cu 396 de milioane EUR în 2018 și cu 80 de milioane EUR în 2019. Pentru cea de a doua tranșă, statele membre au contribuit cu 68 de milioane EUR în 2018 și cu 202 milioane EUR în 2019, restul plăților fiind planificate până în 2023. Contribuțiile statelor membre se efectuează direct la bugetul UE sub formă de venituri alocate externe, în temeiul articolului 21 alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul financiar, și se alocă liniilor bugetare aferente Instrumentului de asistență pentru preaderare și ajutorului umanitar.

Există în continuare o corelație satisfăcătoare între ritmul în care statele membre își achită contribuțiile *către* instrument și ritmul plăților finanțate de contribuțiile respective *din* instrument.

## 4. Programarea

Raportul evaluării actualizate a nevoilor[28] a identificat nevoile prioritare și lacunele care persistă în ceea ce privește răspunsul la nevoile refugiaților și a oferit îndrumări utile pentru programarea celei de a doua tranșe a instrumentului. Raportul a concluzionat că, în continuare, principalele domenii asupra cărora trebuie să se concentreze eforturile sunt protecția, nevoile de bază și mijloacele de trai, sănătatea, educația și infrastructura municipală.

Nota conceptuală strategică actualizată[29] a fost menită să ofere un cadru strategic pentru programarea și punerea în aplicare a celei de a doua tranșe a instrumentului, acordându-se o atenție specială incluziunii și autonomiei ca obiective principale. Nota a confirmat necesitatea unei cooperări strânse între instrumentele guvernamentale, de dezvoltare și umanitare pentru a se identifica soluții mai sustenabile și durabile în contextul unei crize prelungite și dincolo

[26] Repartizarea totală a contribuției statelor membre este disponibilă la adresa: https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/.

[27] https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/

[28] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf

[29] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_facility_strategic_concept_note.pdf

de durata de viață a instrumentului și de plata celor 6 miliarde EUR. Acest lucru presupune ca în cadrul instrumentului să se efectueze o reorientare strategică, de la ajutorul umanitar la asistența pentru dezvoltare. Se acordă o atenție specială furnizării de sprijin socioeconomic sustenabil și oportunităților de asigurare a mijloacelor de trai, precum și consolidării capacității comunităților-gazdă de a-i găzdui pe refugiați, sprijinind în același timp coeziunea socială. Autoritățile din Turcia și Comisia ar trebui să depună eforturi pentru a asigura sustenabilitatea proiectelor din cadrul instrumentului, după încheierea acestuia. În plus, sistemul național din Turcia ar trebui să fie pregătit să preia punerea în aplicare a asistenței acordate în cadrul instrumentului, pentru a asigura soluții sustenabile și accesul echitabil la drepturi și la servicii.

Programarea celei de a doua tranșe a urmărit să reflecte recomandările formulate în Raportul special al Curții de Conturi Europene privind instrumentul[30], publicat în noiembrie 2018 (a se vedea și secțiunea „Audit" de mai jos). Curtea a pus un accent special pe necesitatea unei strategii comune pentru a se mobiliza componenta umanitară și componenta de dezvoltare din cadrul instrumentului, pentru a se anticipa preluarea acestei sarcini de către autoritățile naționale după ce încetează finanțarea acordată în cadrul instrumentului și pentru a se asigura sustenabilitatea rezultatelor instrumentului dincolo de durata de viață a acestuia.

În urma sprijinului primit din partea comitetului director în mai 2019 și a avizului pozitiv primit în cadrul Comitetului de gestionare a Instrumentului de asistență pentru preaderare din iulie, Comisia a adoptat o măsură specială privind sănătatea, protecția, sprijinul socioeconomic și infrastructura municipală, care beneficiază în total de 1,41 miliarde EUR[31] furnizate în cadrul componentei de dezvoltare a instrumentului. Aceasta a permis Comisiei să înceapă negocieri cu privire la o serie de acțiuni care să fie finanțate în cadrul celei de a doua tranșe (a se vedea descrierea pentru fiecare domeniu prioritar de mai jos). Măsura a completat măsura specială privind educația, care a fost adoptată de Comisie în iulie 2018 și a fost modificată în decembrie 2018, suma totală fiind de 500 de milioane EUR[32], tot în cadrul componentei de dezvoltare a instrumentului.

În octombrie 2019, Comitetul de gestionare a Instrumentului de asistență pentru preaderare a emis un aviz pozitiv pentru o măsură de sprijin în cadrul instrumentului pentru a acoperi continuarea intervențiilor legate de monitorizare și evaluare, de audit și de comunicare. Măsura a fost adoptată în mod oficial în noiembrie 2019 și a beneficiat de 11,34 milioane EUR. Aceasta ar trebui să asigure continuarea activităților începute în cadrul măsurii de sprijin finanțate din prima tranșă, pentru a acoperi și proiectele planificate și puse în aplicare în cadrul celei de a doua tranșe.

---

[30] Raportul Curții de Conturi Europene: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_ro.pdf

[31] Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 18 iulie 2019 privind adoptarea unei măsuri speciale cu privire la sănătate, protecție, sprijinul socioeconomic și infrastructura municipală în cadrul Instrumentului pentru refugiații din Turcia, Bruxelles, 18.7.2019, C(2019) 5454 final.

[32] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/amendment_c_2018_8254_f1_commission_implementing_decision_en_v3_p1_1001796.pdf

În cadrul componentei umanitare a instrumentului, Planul de punere în aplicare a ajutorului umanitar pentru 2018, care beneficiază de 50 de milioane EUR, a fost angajat integral și a fost contractat prin intermediul a zece proiecte care acoperă acțiuni în domeniul sănătății și al protecției. Soldul pachetului financiar aferent componentei umanitare a fost angajat prin Planul de punere în aplicare a ajutorului umanitar pentru 2019, care se ridică la 991,88 milioane EUR[33], iar 972 de milioane EUR au fost deja contractate, inclusiv extinderea „plasei de siguranță socială de urgență” (ESSN 2) și semnarea unui contract nou pentru ESSN 3, a cărui execuție ar trebui să înceapă în aprilie 2020. Suma rămasă, de 19,50 milioane EUR, a fost alocată sub formă de capacitate de rezervă pentru o eventuală finanțare a măsurilor de răspuns la afluxul de refugiați noi din Siria. Întrucât capacitatea de rezervă nu a fost utilizată în 2019, această sumă ar trebui să fie contractată în primele luni ale anului 2020. Aceasta ar trebui să completeze exercițiul de programare pentru cea de a doua tranșă.

Până la 31 decembrie 2019, Comisia a alocat pachetul financiar operațional integral al instrumentului; din totalul de 6 miliarde EUR s-au contractat 4,7 miliarde EUR, din care s-au plătit 3,2 miliarde EUR.

## 5. Punerea în aplicare a instrumentului

Instrumentul este pus în aplicare sub formă de ajutor umanitar și de asistență pentru dezvoltare. În cadrul primei tranșe, acestor componente li s-au alocat aproximativ 1,4 miliarde EUR și, respectiv, 1,6 miliarde EUR. Având în vedere natura prelungită a crizei din Siria, intervențiile în cadrul celei de a doua tranșe se concentrează din ce în ce mai mult asupra activităților de sprijin socioeconomic și asupra creării de oportunități de asigurare a mijloacelor de trai. În cadrul celei de a doua tranșe, pentru ajutorul umanitar s-au alocat 1,04 miliarde EUR, iar pentru asistența pentru dezvoltare 1,9 miliarde EUR.

Pentru instrument per ansamblu, defalcarea asistenței pentru dezvoltare și a ajutorului umanitar este după cum urmează:

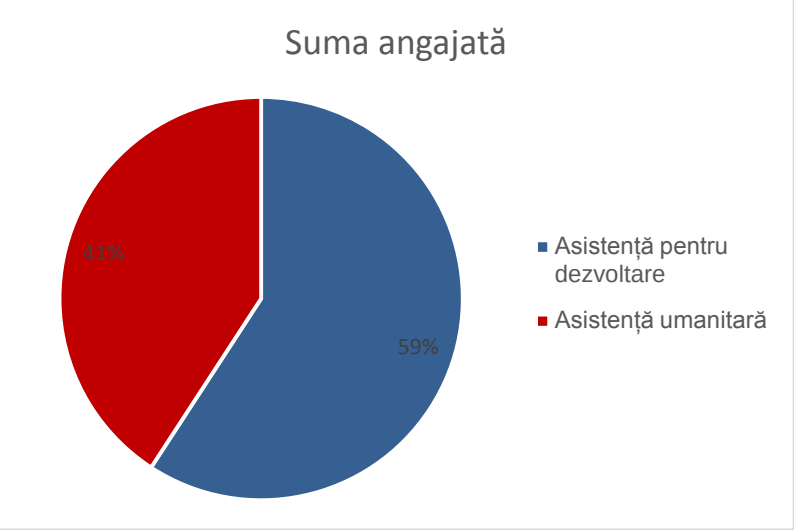


[33] Restul pachetului financiar aferent componentei umanitare este destinat costurilor administrative și de sprijin, care nu sunt incluse în Planurile de punere în aplicare a ajutorului umanitar.

Pentru informații complete, a se vedea tabelul cu proiecte, publicat online[34].

Este important de remarcat faptul că asistența furnizată în cadrul instrumentului se bazează pe proiecte. Plățile depind foarte mult de progresul contractării și al punerii în aplicare a intervențiilor din cadrul instrumentului.

Se acordă o atenție specială refugiaților și solicitanților de azil care nu au cetățenie siriană. Intervențiile efectuate în cadrul instrumentului urmăresc întotdeauna să implice comunitățile locale care găzduiesc refugiați.

**Ajutorul umanitar** este destinat celor mai vulnerabili refugiați, oferindu-le un sprijin previzibil și demn, care să le satisfacă nevoile de bază și să le asigure protecția. Acesta remediază și lacunele în materie de furnizare de servicii, prin intermediul agențiilor specializate și al partenerilor din domeniul sănătății și al educației în situații de urgență. Ajutorul umanitar oferit de UE este ghidat de Consensul european privind ajutorul umanitar din 2007[35], care prevede că UE, în calitate de actor umanitar, aderă la principiile umanitare ale umanității, neutralității, imparțialității și independenței, astfel cum se prevede la articolul 214 din TFUE și în Regulamentul nr. 1257/96 privind ajutorul umanitar[36,37].

În cadrul componentei umanitare a instrumentului, au fost puse în aplicare în total 64 de proiecte prin intermediul a 19 parteneri în cadrul primei tranșe și al celei de a doua ale instrumentului. Aceste proiecte urmăresc să acopere satisfacerea nevoilor de bază, protecția, educația și sănătatea pentru cei mai vulnerabili refugiați din Turcia. Toate contractele din cadrul primei tranșe au fost finalizate, cu excepția a cinci proiecte care se încheie în 2020. În cadrul primei tranșe s-au alocat și s-au contractat pentru asistență umanitară aproximativ 1,4 miliarde EUR, plătindu-se 1,3 miliarde EUR, în timp ce în cadrul celei de a doua tranșe, până la 31 decembrie 2019, s-au contractat 1,022 miliarde EUR, 590 de milioane EUR fiind plătite.

**Asistența pentru dezvoltare** sprijină nevoile pe termen mai lung în domeniile sănătății, educației și dezvoltării socioeconomice a refugiaților, în special în ceea ce privește accesul la servicii publice și la oportunități de asigurare a mijloacelor de trai, precum și în domeniul infrastructurii municipale. Asistența pentru dezvoltare se axează, de asemenea, pe grupurile vulnerabile și include dimensiunea de gen în intervențiile sale, de exemplu prin asigurarea protecției femeilor și a fetelor împotriva violenței sexuale și a celei bazate pe gen și prin îmbunătățirea accesului la asistență în domeniul sănătății sexuale și a sistemului reproducător.

În cadrul componentei de dezvoltare a instrumentului, punerea în aplicare a 26 de proiecte contractate în cadrul primei tranșe continuă să înregistreze progrese satisfăcătoare. Dintre aceste proiecte, 15 sunt puse în aplicare în cadrul Fondului fiduciar regional al UE ca răspuns la criza siriană, suma totală fiind de 293 de milioane EUR, în plus față de alocarea gestionată

[34] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf
[35] Declarația comună a Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre.
[36] Regulamentul (CE) nr. 1257/96 al Consiliului din 20 iunie 1996 privind ajutorul umanitar.
[37] Ajutorul umanitar al Comisiei Europene se bazează pe planuri anuale de punere în aplicare a ajutorului umanitar specifice fiecărei țări. Cadrul de cooperare dintre Comisie și partenerii acesteia în domeniul ajutorului umanitar este stabilit de acordurile-cadru financiare și administrative ale Comisiei încheiate cu organizații internaționale și de acordurile-cadru de parteneriat încheiate cu organizații neguvernamentale.

în mod direct prin Instrumentul de asistență pentru preaderare[38].

Plățile către partenerii de punere în aplicare au ajuns la 1,59 miliarde EUR, dintr-un total de 1,6 miliarde EUR alocate asistenței pentru dezvoltare în cadrul primei tranșe[39]. În cadrul celei de a doua tranșe a instrumentului s-au contractat peste 700 de milioane EUR, 165 de milioane EUR fiind plătite deja.

Progresele înregistrate în ceea ce privește programarea și punerea în aplicare a asistenței finanțate în cadrul ambelor tranșe ale instrumentului sunt prezentate mai jos în funcție de domeniile prioritare.

**Educație**

În cadrul componentei umanitare a instrumentului, programul „Transferuri condiționate de numerar pentru educație" (CCTE) continuă să fie pus în aplicare cu succes. Programul CCTE sprijină înscrierea la școală a copiilor refugiați și frecventarea școlii de către aceștia prin plăți bilunare către familiile refugiaților, cu condiția ca elevii să meargă la școală cu regularitate. Programul CCTE 2, care până la sfârșitul anului 2019 a sprijinit peste 500 000 de copii refugiați, se va desfășura până în octombrie 2020. În cadrul primei tranșe a instrumentului și al celei de a doua, finanțarea umanitară a sprijinit și educația nonformală și înscrierea la școală a copiilor neșcolarizați. Astfel, pentru educația în situații de urgență s-au angajat peste 180 de milioane EUR.

În ceea ce privește asistența pentru dezvoltare, primul grant direct către Ministerul Educației Naționale[40] pentru creșterea integrării și a accesului la educație de înaltă calitate pentru copiii sirieni s-a încheiat în mai 2019, dar continuă în cadrul „PIKTES II[41]", beneficiind de un buget de 400 de milioane EUR. Punerea în aplicare ar trebui să aibă loc până în decembrie 2021. În cadrul PICTES, au fost angajați peste 4 000 de formatori de limbă turcă, pentru a ține cursuri de limbă pentru un număr de peste 230 000 de copii, iar peste 52 000 de elevi au beneficiat de cursuri de recuperare și de cursuri de sprijin. Până în iunie 2019, numărul cadrelor didactice care au beneficiat de formare a ajuns la peste 170 000. Aproximativ 5 000 de cadre au fost sprijinite prin salarii sau stimulente. În cadrul „PIKTES II", instrumentul continuă să asigure rate sporite de acces al elevilor sirieni la educație și să îmbunătățească atât capacitatea operațională a instituțiilor de învățământ și a cadrelor didactice, cât și calitatea educației.

În cadrul primei tranșe, se află în desfășurare și ar trebui să fie finalizate până în 2020 două proiecte din cele șase puse în aplicare în cadrul Fondului fiduciar al UE (EUTF) pentru un total de 120 de milioane EUR [acoperind în special educația și formarea profesională (EEP) și învățământul superior].

[38] Fondurile din Instrumentul de asistență pentru preaderare alocate în cadrul instrumentului sunt gestionate în conformitate cu normele privind acțiunile externe, prevăzute în partea a doua titlul IV din Regulamentul financiar, și cu normele de aplicare a acestuia.
[39] Această cifră include și decontările din cadrul proiectelor puse în aplicare prin Fondul fiduciar regional al UE ca răspuns la criza siriană, dar care nu au fost încă încasate din bugetul UE.
[40] Proiectul se numește „PICTES – Promovarea integrării copiilor sirieni în sistemul de învățământ din Turcia".
[41] Promovarea integrării copiilor sirieni în sistemul de învățământ (PIKTES) II.

S-a înregistrat un progres efectiv în ceea ce privește modernizarea școlilor, peste 900 de școli dintre cele 970 vizate fiind acum echipate și renovate. Construcția de școli înregistrează un progres satisfăcător, fiind construite 45 de școli. În cadrul celei de a doua tranșe, instrumentul furnizează 100 de milioane EUR pentru infrastructură educațională suplimentară. În urma unei cereri de propuneri lansate de Delegația Uniunii în Turcia, în august s-a semnat un contract cu KfW pentru construirea a aproximativ 10 școli primare și secundare, a 170 de grădinițe și a unui centru public de educație. În plus, înregistrează progrese un proiect în domeniul energiei curate, în valoare de 40 de milioane EUR, finanțat în cadrul Fondului fiduciar al UE, care urmărește să alimenteze școlile cu energie electrică, prin construirea a două ferme solare și prin instalarea de panouri fotovoltaice pe acoperișul a 120 de școli.

**Protecție**

Componenta umanitară a instrumentului a sprijinit exercițiul de înregistrare și de verificare pentru refugiați cu scopul de a legaliza statutul lor împreună cu Direcția Generală din Turcia pentru Gestionarea Migrației[42] și de a facilita accesul acestora la servicii sociale. În cadrul primei tranșe s-au alocat aproape 185 de milioane EUR în acest scop, inclusiv pentru integrarea aspectelor legate de protecție. În cadrul celei de a doua tranșe s-au contractat peste 75 de milioane de EUR pentru a sprijini înregistrarea în continuare a refugiaților și actualizarea continuă a statutului lor, precum și pentru a continua facilitarea accesului lor la servicii de protecție specializate, precum și la servicii sociale furnizate de guvern.

Componenta pentru dezvoltare, prin intermediul Fondului fiduciar al UE, a oferit asistență la primirea refugiaților în centre comunitare și la îndrumarea ulterioară a refugiaților vulnerabili către servicii adecvate din Turcia. După adoptarea măsurii speciale în iulie 2019, în timpul redactării acesteia s-a negociat un grant direct către Ministerul Muncii, Familiei și Serviciilor Sociale, în valoare de 20 de milioane EUR, care ar trebui să îmbunătățească furnizarea de servicii sociale preventive și de protecție pentru cei mai vulnerabili refugiați și pentru membrii comunităților-gazdă.

**Sănătate**

Întrucât furnizarea de servicii de asistență medicală este sprijinită tot mai mult de componenta pentru dezvoltare a instrumentului, în cadrul celei de a doua tranșe partenerii umanitari oferă în prezent un număr limitat de servicii mobile (pentru a răspunde nevoilor urgente de asistență medicală primară, inclusiv sănătatea sexuală și a sistemului reproducător) și de servicii specializate, precum sprijin psihosocial și pentru sănătatea mintală și fizioterapie/reabilitare fizică. În domeniul prioritar al sănătății se așteaptă ca tranziția integrală la programarea componentei pentru dezvoltare să se finalizeze până la sfârșitul anului 2020.

În cadrul componentei pentru dezvoltare, punerea în aplicare a grantului direct „SIHHAT”[43]

[42] Direcția Generală pentru Gestionarea Migrației din cadrul Ministerului de Interne al Turciei.

[43] SIHHAT este acronimul pentru *Improving the health status of the Syrian population under temporary protection and related services* („Îmbunătățirea stării de sănătate a populației siriene aflate sub protecție temporară și a serviciilor conexe”) și reprezintă un grant direct în valoare de 300 de milioane EUR acordat Ministerului Sănătății din Turcia pentru a asigura accesul refugiaților la servicii de asistență medicală.

destinat Ministerului Sănătății ar trebui să se desfășoare până în noiembrie 2020. Până la sfârșitul anului 2019, numărul de centre medicale funcționale pentru migranți a ajuns la 176, iar numărul membrilor personalului de asistență medicală recrutați a ajuns la 3 181. Ritmul punerii în aplicare a proiectului este satisfăcător, cu rezultate concrete în teren. Aria de intervenție a proiectului SIHHAT a fost consolidată pentru a facilita serviciile de sprijin specializate, precum sprijinul psihosocial și pentru sănătatea mintală, terapia fizică și reabilitarea fizică și integrarea serviciilor de protecție (sprijinite anterior în cadrul componentei umanitare) în cadrul centrelor medicale pentru migranți. În paralel, un proiect al Organizației Mondiale a Sănătății este pus în aplicare în cadrul Fondului fiduciar al UE și include sprijin pentru centrele de formare în domeniul sănătății pentru migranți, formare pentru personalul medical sirian și certificarea medicilor și a asistenților medicali sirieni pentru a lucra în centrele medicale pentru migranți. Noul grant acordat Ministerului Sănătății (SIHHAT 2), în valoare de 210 milioane EUR, ar trebui să înceapă în vara anului 2020, negocierile cu privire la contract fiind în desfășurare. Acest grant ar trebui nu numai să asigure continuarea serviciilor de sănătate actuale, ci urmărește, de asemenea, să consolideze serviciile specializate, precum serviciile de sănătate a aparatului reproducător, serviciile de sănătate mintală și serviciile de reabilitare fizică. Infrastructura de sănătate este sprijinită, de asemenea, prin construirea de spitale în Kilis și în Hatay. După adoptarea măsurii speciale în iulie 2019, s-a alocat un pachet financiar de 90 de milioane EUR pentru a se construi o infrastructură de sănătate suplimentară la scară mică și/sau pentru a se reabilita infrastructura de sănătate. Procedura de achiziții va fi lansată în cursul anului 2020.

Continuă să existe preocupări cu privire la accesul la servicii de asistență medicală al refugiaților în afara locului inițial de înregistrare al acestora sau al refugiaților care se deplasează, accesul fiind limitat la serviciile de asistență medicală de urgență și la vaccinări. Acest lucru afectează negativ refugiații care se deplasează, lucrătorii sezonieri și refugiații care s-au relocat în alte provincii. Comisia monitorizează îndeaproape schimbările de politică și urmărește să sprijine populația de refugiați afectată prin intermediul activităților de asistență medicală mobilă din cadrul proiectului SIHHAT.

**Infrastructura municipală**

Construirea de facilități de infrastructură pentru gestionarea deșeurilor și a apelor uzate în Kilis, în Hatay, în Gaziantep și în Șanliurfa este în derulare în cadrul unui proiect pus în aplicare în contextul Fondului fiduciar al UE de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). În plus, s-au achiziționat vehicule de combatere a incendiilor și s-a furnizat asistență tehnică pentru a spori capacitatea instituțiilor locale de a răspunde la situații de urgență. În urma unei cereri de exprimare a interesului lansate în decembrie 2018, au fost selectate provizoriu o serie de proiecte pentru finanțare în cadrul celei de a doua tranșe. Aceste proiecte includ acțiuni pentru îmbunătățirea accesului la servicii municipale și a calității acestora în domeniul aprovizionării cu apă și al gestionării apelor uzate și a deșeurilor solide, în zonele cele mai afectate de afluxul de refugiați, precum și o componentă de dimensiuni mai mici pentru infrastructura recreativă, pentru a sprijini coeziunea socială. Primul contract cu Agence Française de Développement a fost semnat în decembrie 2019, în prezent fiind în derulare negocieri cu alți parteneri de punere în aplicare.

**Nevoi de bază și sprijinul socioeconomic**

Intervențiile în acest domeniu prioritar urmăresc să asigure sprijin pentru nevoile de bază ale celor mai vulnerabili refugiați și să sporească reziliența și autonomia. Aceasta ar trebui să permită o tranziție de la dependența de schemele de asistență socială la o independență sporită și la oportunități de asigurare a mijloacelor de trai pentru persoanele care au capacitățile și abilitățile necesare.

Plasa de siguranță socială de urgență (ESSN), un program umanitar de asistență socială, le furnizează refugiaților vulnerabili numerar lunar, nerestricționat și multifuncțional. Până în decembrie 2019, programul sprijinea peste 1,7 milioane de refugiați vulnerabili pentru a le satisface nevoile de bază. A doua etapă a ESSN ar trebui să se deruleze până în aprilie 2020, când ar trebui să înceapă un contract nou (ESSN 3) în valoare de 500 de milioane EUR cu Federația Internațională a Societăților de Cruce Roșie. Acest contract ar trebui să permită furnizarea de sprijin celor mai vulnerabili refugiați până la începutul anului 2021. Suma totală alocată satisfacerii nevoilor de bază în cadrul componentei umanitare a instrumentului este de peste 1,8 miliarde EUR.

Având în vedere natura prelungită a crizei din Siria, intervențiile în cadrul celei de a doua tranșe se concentrează din ce în ce mai mult asupra activităților de sprijin socioeconomic și asupra creării de oportunități de asigurare a mijloacelor de trai. Un grant direct pentru Ministerul Muncii, Familiei și Serviciilor Sociale a fost negociat în momentul redactării proiectului și ar trebui să permită furnizarea de sprijin celor mai vulnerabili refugiați comparabil cu asistența socială furnizată în cadrul sistemului de securitate socială din Turcia. Coexistența dintre ESSN și grantul direct necesită o coordonare atentă și o proiectare minuțioasă a modalităților de punere în aplicare pentru a asigura sinergii, a evita dubla finanțare și a asigura tranziția progresivă de la asistența umanitară la asistența pentru dezvoltare. Aceste activități ar trebui să se desfășoare în paralel cu punerea în aplicare a proiectelor de sprijin socioeconomic din cadrul primei tranșe, fiind alocate în total peste 185 de milioane EUR. Activitățile care includ consiliere profesională și pentru găsirea unui loc de muncă, programe de formare la locul de muncă și simplificarea procesului de obținere a permiselor de muncă ar trebui să ofere sprijin atât refugiaților sirieni, cât și comunităților-gazdă. Obiectivul este de a spori capacitatea de inserție profesională a acestora și de a le facilita accesul la piața muncii. Un proiect în valoare de 50 de milioane EUR este pus în aplicare în prezent de Banca Mondială în cooperare cu Agenția de ocupare a forței de muncă din Turcia (İŞKUR) și cu Ministerul Familiei, Muncii și Serviciilor Sociale. În plus, sunt acordate mici granturi pentru formarea antreprenorilor și în domeniul antreprenoriatului atât întreprinderilor nou-înființate ale refugiaților sirieni și ale comunităților-gazdă, cât și antreprenorilor existenți, în cooperare cu Organizația pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii din Turcia (KOSGEB). Un alt proiect pus în aplicare de Banca Mondială sprijină dezvoltarea și punerea în aplicare a unui model de antreprenoriat social condus de femei pentru a asigura o activitate sustenabilă și generatoare de venituri atât pentru cele mai vulnerabile femei refugiate cu cetățenie siriană cât și pentru femeile cu cetățenie turcă.

În cadrul celei de a doua tranșe și în urma unei cereri de exprimare a interesului din decembrie 2018, au fost identificate mai multe proiecte cu entități evaluate pe baza pilonilor,

alocarea totală fiind de 465 de milioane EUR. Activitățile planificate urmăresc să dezvolte competențele refugiaților și ale comunităților-gazdă și să sporească capacitatea lor de inserție profesională, să îmbunătățească serviciile furnizate în legătură cu educația și formarea profesională și cu corelarea cererii și a ofertei pe piață, precum și să creeze un mediu favorabil pentru dezvoltarea afacerilor, pentru înregistrarea și pentru extinderea lor. Activitățile ar trebui să vizeze atât refugiații, cât și comunitățile-gazdă în efortul de a încuraja coeziunea socială și de a combate stereotipurile care conduc la tensiuni sociale. Primele două proiecte au fost semnate în decembrie 2019 cu Expertise France și cu Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicilor de Migrație (ICMPD).

**Aspectele legate de gen ale proiectelor derulate în cadrul instrumentului**

Comisia s-a angajat să pună în aplicare Planul de acțiune al UE pentru egalitatea de gen II (GAP) „Transformarea vieților fetelor și femeilor prin intermediul relațiilor externe ale UE în perioada 2016-2020" pentru consolidarea egalității de gen și emanciparea femeilor în acțiunile externe ale UE. În acest context, promovarea, protecția și respectarea drepturilor femeilor și fetelor, egalitatea de gen și emanciparea femeilor și a fetelor sunt priorități și obiective generale ale UE, care orientează intervențiile din cadrul Instrumentului pentru refugiații din Turcia.

Mai exact, componenta umanitară a instrumentului este guvernată de politica de gen din 2013 a ECHO „Dimensiunea de gen în ajutorul umanitar: nevoi diferite, asistență adaptată". Aceasta implică apeluri către parteneri pentru ca aceştia să realizeze o analiză de gen odată cu lansarea unui program, să adapteze conceperea și punerea în aplicare a programelor la riscurile și oportunitățile diferite cu care se confruntă grupurile de gen și să raporteze cu privire la rezultate, utilizând date defalcate în funcție de gen.

Astfel, aspectele legate de gen sunt luate în considerare pentru toate proiectele din cadrul instrumentului și sunt integrate. Intervențiile din cadrul instrumentului sunt concepute să promoveze asigurarea de oportunități egale pentru bărbați și femei și băieți și fete. Datele defalcate în funcție de gen sunt colectate pentru a monitoriza acest aspect. Integrarea dimensiunii de gen este combinată cu acțiuni specifice care au fost dezvoltate pentru a asigura progresul în acest domeniu. Punerea în aplicare a instrumentului se realizează împreună cu parteneri care au o experiență solidă în ceea ce privește această abordare și care au capacitatea de a se angaja în dialogul cu autoritățile turce. Printre aceştia se numără Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), UN Women și Organizația Internațională a Muncii (OIM).

**Gestionarea migrației**

Două proiecte au fost finanțate în acest domeniu în cadrul primei tranșe a instrumentului. Un prim proiect a furnizat sprijin din partea UE pentru a consolida capacitatea pazei de coastă turce de a desfășura operațiuni de căutare și salvare. În 2018 s-au furnizat șase ambarcațiuni de salvare, iar 1 081 de membri ai personalului pazei de coastă turce au urmat cursuri de formare în domeniul standardelor umanitare. Un al doilea proiect a urmărit sprijinirea punerii în aplicare a Declarației UE-Turcia prin asistență acordată Direcției generale pentru gestionarea migrației din Turcia pentru gestionarea returnării din UE și pentru activitățile

zilnice desfășurate în 21 de centre de cazare. Instrumentul a acoperit costurile cu gestionarea returnării (transport și găzduire) a 369 de sirieni și a 1 605 de persoane care nu aveau cetățenie siriană, precum și costurile cu construcția unui centru de cazare pentru 750 de persoane. Proiectul a acoperit costurile cu medicamentele, alimentele, trusele de igienă, îmbrăcămintea și cartelele telefonice pentru migranții în situație neregulamentară reținuți în Turcia și returnați din UE, precum și costurile cu utilitățile centrelor de cazare. Proiectul a finanțat, de asemenea, salariile a 186 de membri ai personalului care furnizează servicii pentru migranți în 21 de centre de cazare, printre care psihologi (24), asistenți sociali (17), interpreți (54), ingineri în industria alimentară (15), tehnicieni (43) și șoferi (33). Acest proiect s-a încheiat în decembrie 2019. În cadrul celei de a doua tranșe nu se prevăd în mod expres fonduri pentru acest domeniu.

## 6. Monitorizare și evaluare

Sistemul de monitorizare și evaluare al instrumentului a fost conceput să fie pus în aplicare în mod treptat și să fie îmbunătățit în mod continuu.

### Cadrul privind rezultatele

Cadrul privind rezultatele instrumentului reflectă cadrul strategic al instrumentului însuși, precum și acțiunile concrete puse în aplicare în cadrul instrumentului și cadrele logice ale acestora. Cadrul privind rezultatele a fost elaborat în perioada august 2016-martie 2017, în consultare cu principalele părți interesate, inclusiv cu comitetul director al instrumentului, cu autoritățile competente ale Turciei și cu serviciile relevante ale Comisiei. Un prim proiect a fost prezentat comitetului director în martie 2017, iar o versiune revizuită a fost prezentată în noiembrie 2018.

Cadrul privind rezultatele a făcut obiectul unei revizuiri suplimentare pentru a se asigura actualizarea acestuia și alinierea la domeniile prioritare actualizate din cadrul celei de a doua tranșe a instrumentului. Obiectivul principal este de a permite monitorizarea performanțelor și raportarea, atât la nivelul rezultatelor imediate, cât și la nivelul rezultatelor generale, pentru instrument în ansamblu. Proiectul final al cadrului privind rezultatele revizuit a fost prezentat comitetului director în decembrie 2019.

### Monitorizarea și raportarea la nivelul instrumentului

Monitorizarea la nivelul instrumentului a fost lansată în primăvara anului 2017. Datele de monitorizare sunt generate la nivelul rezultatelor imediate de partenerii de punere în aplicare, în conformitate cu obligațiile care le revin în temeiul fiecărui contract. O primă cerere de date de monitorizare a fost formulată în mai 2017, fiind urmată de trei cicluri de raportare în 2017. Ciclurile de raportare au continuat în 2018 și în 2019; pe baza acestora, s-au întocmit bianual rapoarte de monitorizare a instrumentului, cel mai recent raport de monitorizare acoperind perioada de până în luna iunie 2019[44].

[44] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_results_framework_monitoring_report.pdf

Primele cicluri de colectare a datelor au fost concepute ca o etapă-pilot pentru indicatorii de rezultat imediat ai cadrului privind rezultatele instrumentului. Acestea au avut un rol esențial în familiarizarea partenerilor de punere în aplicare cu cerințele în materie de monitorizare și raportare ale instrumentului și pentru testarea fezabilității indicatorilor propuși. Este important de remarcat faptul că o parte semnificativă a portofoliului de acțiuni al instrumentului a fost contractată către sfârșitul anului 2017 și că punerea în aplicare a acțiunilor corespunzătoare a început în 2018.

Datele relevante pentru indicatorii cadrului privind rezultatele instrumentului sunt raportate de către partenerii de punere în aplicare autorităților contractante, și anume delegației UE în Turcia, Fondului fiduciar regional al UE ca răspuns la criza siriană și Direcției Generale Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene (DG ECHO), utilizându-se un model de monitorizare comun. Datele sunt consolidate de fiecare autoritate contractantă și sunt prezentate secretariatului instrumentului pentru agregare și analiză. Procesul beneficiază de sprijin tehnic printr-un instrument informatic intern – platforma de monitorizare a instrumentului – care permite agregarea automată a datelor precum și analizarea și vizualizarea acestora. Principalele caracteristici ale platformei de monitorizare a instrumentului au fost prezentate în cadrul reuniunii comitetului director din decembrie 2019.

**Asistența tehnică pentru monitorizare**

În mai 2017, Comisia a adoptat o primă decizie de punere în aplicare de instituire a unei măsuri de sprijin privind monitorizarea, evaluarea, auditul și comunicarea aferente Instrumentului pentru refugiații din Turcia. Această decizie a permis procurarea de asistență tehnică pentru sprijinirea monitorizării instrumentului, atât la nivelul acțiunilor/contractului, cât și la nivelul instrumentului. Contractul de asistență tehnică pentru monitorizare a fost semnat în ianuarie 2018, iar execuția acestuia este în curs. Sarcinile prevăzute în contract au două componente distincte. Prima componentă constă în sprijinirea activităților de monitorizare și de raportare la nivelul instrumentului. Aceasta cuprinde o examinare periodică a cadrului privind rezultatele, examinarea valorilor de referință și a valorilor-țintă, precum și examinarea metodelor de calcul al indicatorilor și a orientărilor conexe. Echipa de asistență tehnică are și sarcina de a sprijini secretariatul instrumentului în ceea ce privește efectuarea analizei de prim nivel a datelor de monitorizare colectate trimestrial prin intermediul platformei de monitorizare a instrumentului și în ceea ce privește elaborarea rapoartelor bianuale de monitorizare a instrumentului. Cea de a doua componentă a sarcinilor prevăzute în contract constă în sprijinirea delegației Uniunii în ceea ce privește monitorizarea acțiunilor/contractelor finanțate în cadrul componentei de dezvoltare a instrumentului, inclusiv verificarea datelor prin misiuni de monitorizare periodice și ad-hoc. Într-adevăr, dată fiind amploarea anumitor intervenții efectuate în cadrul instrumentului și repartizarea din punct de vedere geografic a activităților, delegația are nevoie de sprijin pentru efectuarea de controale la fața locului. Până la sfârșitul lunii decembrie 2019, fuseseră finalizate 135 de misiuni de monitorizare: șase misiuni de monitorizare axate pe rezultate au fost efectuate de experți în monitorizare axată pe rezultate, 31 de misiuni au fost efectuate de echipa de asistență tehnică și 98 de misiuni de verificare/monitorizare la fața locului au fost efectuate de managerii de program din delegațiile Uniunii. Peste 28 % dintre toate aceste misiuni de

monitorizare au vizat granturile directe către Ministerul Educației și către Ministerul Sănătății, precum și către Direcția Generală pentru Gestionarea Migrației.

În noiembrie 2019, Comisia a adoptat o a doua măsură de sprijin pentru a completa, a continua și a valorifica rezultatele obținute în cadrul primei măsuri de sprijin. Pilonul umanitar al instrumentului este monitorizat în conformitate cu dispozițiile relevante. Monitorizarea tuturor acțiunilor finanțate în cadrul planurilor de punere în aplicare a ajutorului umanitar a fost realizată de personalul DG ECHO aflat pe teren în Turcia și de biroul regional al DG ECHO din Amman, precum și prin vizite de monitorizare desfășurate de personalul de la sediul central. Până la sfârșitul lunii decembrie 2019 fuseseră finalizate 177 de misiuni de monitorizare la nivel de proiect. Pe lângă indicatorii cadrului privind rezultatele în baza cărora partenerii DG ECHO realizează raportarea trimestrială, în cadrul primei tranșe s-au raportat, de asemenea, indicatori cu privire la domeniul prioritar al protecției, acești indicatori fiind reflectați în aceeași platformă de monitorizare utilizată pentru monitorizarea la nivelul instrumentului. În cadrul privind rezultatele revizuit, s-a creat un domeniu prioritar explicit al protecției și toți indicatorii relevanți din cadrul componentei umanitare au fost integrați într-un singur cadru la nivelul instrumentului.

**Evaluare**

Evaluarea intervențiilor din cadrul instrumentului se desfășoară la trei niveluri diferite: evaluări la nivelul acțiunilor, evaluări la nivelul portofoliului instrumentului și alte evaluări asociate cu instrumentul. S-au finalizat sau sunt în derulare cinci evaluări la nivelul acțiunilor și la nivelul portofoliului și șase evaluări asociate cu instrumentul. În decembrie 2018, Comisia a lansat evaluarea strategică la jumătatea perioadei a instrumentului, care a început în martie 2019. Obiectivul acesteia este de a evalua contribuția instrumentului la domeniile prioritare educație, sănătate, sprijin socioeconomic și gestionarea migrației în perioada 2016-2019/2020. Evaluarea ar trebui să furnizeze serviciilor relevante ale Comisiei, comitetului director al instrumentului, altor părți interesate și publicului larg o analiză globală independentă a performanței instrumentului, acordând o atenție specială rezultatelor intermediare ale instrumentului măsurate în raport cu obiectivele acestuia. Evaluarea urmărește, de asemenea, să valorifice învățămintele desprinse și să ofere recomandări pentru îmbunătățirea acțiunilor actuale și viitoare din cadrul instrumentului.

## 7. Audit

După publicarea în noiembrie 2018 a Raportului special privind instrumentul al Curții de Conturi Europene (CCE)[45], Comisia pune în aplicare recomandările formulate în cadrul acestuia. S-a înregistrat un progres satisfăcător în ceea ce privește toate recomandările, în special în legătură cu asigurarea unei complementarități sporite între mecanismele utilizate în cadrul instrumentului, cu reducerea costurilor indirecte de sprijin și cu elaborarea unei strategii de tranziție.

[45] https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_ro.pdf

## 8. Comunicare și vizibilitate

Încă de la lansarea instrumentului, vizibilitatea și comunicarea au constituit priorități-cheie. Instrumentul joacă un rol esențial în transmiterea mesajului că UE acordă un sprijin puternic și continuu refugiaților și comunităților-gazdă din Turcia. Strategia de comunicare din 2017 rămâne cadrul global pentru activitățile de comunicare, cu scopul de a spori vizibilitatea acțiunilor finanțate în cadrul instrumentului.

Evenimente și ceremonii

În 2019 au avut loc mai multe evenimente care au marcat îndeplinirea unor obiective intermediare semnificative ale instrumentului, precum și evenimente de lansare a proiectelor în diferite sectoare, organizate de partenerii de punere în aplicare. Printre aceste evenimente se numără, de exemplu, ceremonia de inaugurare a unei școli organizată de Banca Mondială, cursul de formare în domeniul mass-media organizat de Asociația pentru solidaritate cu solicitanții de azil și migranții (ASAM), ceremonia de inaugurare a spitalului de stat din Hatay finanțat în cadrul instrumentului organizată de Agence Française de Développement (AFD) și ceremonia de absolvire a studenților unei universități care au beneficiat de finanțare din Fondul fiduciar al UE. Diverse alte evenimente organizate de delegația UE au atras atenția publicului, precum concertul „Harmony of the Future" cu ocazia Conferinței pentru Siria, înființarea „echipei de fotbal pentru solidaritatea UE-Turcia", care a participat la campionatul de fotbal U12 İzmir Cup[46] și o expoziție de fotografii despre migrație cu ocazia Zilei Mondiale a Refugiaților. Instrumentul a fost prezentat și cu ocazia Forumului Global pentru Refugiați, care a avut loc la Geneva la sfârșitul lunii decembrie 2019. În plus, delegația Uniunii, administrația provinciei Konya, reprezentanții permanenți și reprezentanții Ministerului Educației Naționale au participat la inaugurarea unei școli noi care face parte din „Proiectul pentru o infrastructură educațională rezilientă"[47].

Partenerii din domeniul umanitar ai UE au pus în aplicare mai multe activități de comunicare la nivelul Europei, informând cetățenii europeni cu privire la sprijinul acordat de UE pentru refugiații din Turcia. De exemplu, Programul Alimentar Mondial, în cadrul acțiunilor de comunicare în legătură cu programul Plasa de siguranță socială de urgență (ESSN), a organizat în perioada iulie-septembrie 2019 o expoziție în gara din Strasbourg. Expoziția a prezentat 52 de piese de artă create de 12 femei cu cetățenie siriană, toate fiind beneficiare ale programului ESSN din Turcia. Inițial, în 2018, expoziția a fost organizată la Ankara și la Istanbul, bucurându-se de o atenție considerabilă din partea presei. UNICEF a organizat o expoziție de fotografii finanțată de DG ECHO în cadrul Programului pentru educație nonformală (NFE), intitulată „Dreams of the Future" (Visuri pentru viitor). În cadrul acestei expoziții au fost prezentate la Consiliul Economic, Social și de Mediu din Franța, desfășurat la Paris în mai 2019, fotografii realizate de adolescenți turci și sirieni. În 2019, Diakonie, partener al UE în domeniul umanitar, a organizat expoziții în Germania, și anume la Berlin și

[46] https://www.avrupa.info.tr/en/news/eu-delegations-eu-tr-solidarity-team-won-hearts-u12-izmir-cup-9452
[47] https://www.avrupa.info.tr/en/eu-and-member-states/eu-delegation-turkey-konya-governorship-eu-ambassadors-and-representatives

la Hanovra. Acesta a desfășurat, de asemenea, o campanie bazată pe ecrane informative pe parcursul zilelor bisericii evanghelice germane la Dortmund.

Prezența în mass-media

În 2019, programele umanitare din cadrul instrumentului au constituit subiectul a peste 70 de materiale internaționale tipărite și audio/vizuale importante. Această prezență a fost sprijinită printr-o excursie destinată mass-mediei organizată de DG ECHO în Turcia, și prin intermediul a două excursii destinate mass-mediei organizate de parteneri în domeniul umanitar ai UE. Printre alte evenimente mediatice din 2019 s-a numărat o excursie de presă pentru jurnaliști europeni, organizată de delegația Uniunii, în cursul căreia jurnaliștii au vizitat proiectele derulate în Istanbul în cadrul instrumentului[48]. În plus, comisarul pentru ajutor umanitar și gestionarea crizelor a vizitat Turcia cu ocazia atingerii unui număr de 1,5 milioane de beneficiari ai programului ESSN în ianuarie 2019. Peste 10 cotidiene naționale și agenții de presă, precum și peste 100 de mijloace de comunicare în masă digitale au prezentat vizita.

Utilizarea de materiale audiovizuale pentru a prezenta activitățile din cadrul instrumentului a reprezentat o parte importantă a strategiei globale de comunicare. Partenerii de punere în aplicare au fost încurajați să creeze materiale video cu privire la realizările proiectelor lor, prin relatări privind subiecte de interes dintr-o perspectivă umană. Agențiile ONU, ministerele și ONG-urile au creat în 2019 peste 50 de materiale video. Zece episoade TV au fost transmise pe un canal TV național din Turcia, acestea concentrându-se asupra diferitelor proiecte din cadrul instrumentului prin evidențierea aspectelor de interes dintr-o perspectivă umană. Au fost intervievați și funcționari turci. Pe canalul YouTube al delegației Uniunii s-a creat un playlist care grupează programele TV „Hepsi Gerçek”[49].

Echipele de informare și comunicare ale delegației Uniunii și ale DG ECHO în Turcia promovează periodic proiectele din cadrul instrumentului. Aceste proiecte au beneficiat de o acoperire largă din partea principalelor organisme de radiodifuziune și televiziune internaționale, printre care TRT World, Reuters, Deutsche Welle, Anadolu Agency și altele. În perioada de început a noului an școlar 2019 s-au difuzat reclame TV care s-au concentrat asupra proiectelor de infrastructură din sectorul educației. Cel puțin 200 de articole din presa națională au avut drept subiect programele umanitare.

În 2019 Comisia a publicat opt comunicate de presă cu privire la instrument, iar delegația Uniunii din Ankara a publicat 10 comunicate de presă la nivel local. Partenerii din domeniul umanitar ai DG ECHO au publicat în 2019 cinci comunicate de presă locale. Partenerii din domeniul umanitar și angajați ai UE au creat 10 relatări pe bloguri, care au fost promovate pe larg prin intermediul canalelor organizațiilor partenere și al platformelor de comunicare

[48] https://www.avrupa.info.tr/en/news/european-journalists-visited-eu-funded-facility-projects-istanbul-9976
https://www.avrupa.info.tr/en/news/european-journalists-visited-eu-funded-facility-projects-hatay-9453
[49] https://www.youtube.com/watch?v=CkMvDJh-478&list=PLw5V7dmdvArQfuY4PNvcy-9BAlw_dslsN

socială, atât ale DG NEAR, cât și ale DG ECHO, precum și prin intermediul conturilor locale ale UE de pe platformele de comunicare socială din Turcia[50].

## 9. Concluzii și etapele următoare

În 2019, mobilizarea instrumentului a înregistrat un progres important. Pachetul financiar operațional al instrumentului a fost angajat integral, peste două treimi din acesta fiind contractate și fiind efectuate plăți pentru mai mult de jumătate. Instrumentul a continuat să furnizeze asistența atât de necesară refugiaților și comunităților-gazdă din Turcia. Printre etapele următoare se numără:

- *continuarea punerii în aplicare cu eficacitate a tuturor proiectelor în beneficiul refugiaților și al comunităților-gazdă, în conformitate cu principiile bunei gestiuni financiare;*
- *continuarea funcționării sistemului de monitorizare;*
- *continuarea desfășurării activităților de comunicare;*
- *organizarea de reuniuni ale comitetului director al instrumentului în primăvara și în vara anului 2020.*

[50] Delegația Uniunii a publicat 49 de postări pe Instagram, 77 pe Facebook și 189 pe Twitter. Pe Facebook, aceste postări au înregistrat 141 000 de impresii, iar pe Twitter peste 1 milion de impresii.